

Förr och nu.

Wallensteen, Nanna,

82 A a 263/14

Förr och nu.

(Eftertryck förbjudes.)

I.

Det är trettio år sen det hände, men jag minns det likväl så väl, och ser det som i en dröm alltsammans: de två stora resvagnarne stå framför trappan till det vackra välbyggda huset i den stora trädgården, der allting just nu står i sin färgaste grönska. Äppelträden och syrenerna blomma.

Hur de dofta! — jag känner det ännu!

De vida stora ängarne, som omgifva landtgården, dofta också de, af knoppande klöfverblom. Vår vinden får lekande fram genom björkars och aspars kronor deruppe i kullarne, der vi barn brukade hålla till, der vi byggde lekstugor af stenar och qvistar och blommor och trasigt porslin, och der liljekonvaljerna och nattviolerna spridde sin välukt.

Utom hagtornshäcken, som omslöt trädgården, låg den lilla kaninens graf, min hvita silkesmjuka lilla älskling, hvars död kommit mina barnaögon att strömma öfver af bittra, tunga tårar, och hvars stoft vi syskon förde med pomp och ståt till den blomsterhöljda grafven.

Men — afskedsstunden närmar sig. På verandan stå far och mor, upprörda och sorgsne. De vända ännu en gång om in i huset och kasta en sista afskedsblick på det kära gamla hemmet, der så mycken glädje och så mycken sorg genomlevats.

Men barnen — alla barnen ila ut för trappan, blixtnabbt som om de blifvit skjutna ur en jättekannon och skynda rundt omkring huset och trädgården, för att få säga ännu ett sista farväl till de kära gamla lekplatserna.

Nu, barn, nu är det tid att fara! — ropar fadern med sällsamt vek och beslöjad ton, och modern trycker händerna på den lilla skara tjenare och underhafvande, som omringa dem in i det sista. Mången välsignelse, mångt hjertevarmt tack och mången innerlig lyckönskan följde dem ut på färden.

Hennes mörka liffiga ögon äro fulla af tårar och det fina intelligentas ansigtet är sorgset. Med en suck tar hon det yngsta lilla barnet, lillan, allas älskling, på armen och stiger upp i vagnen. Mannen följer henne och midt emot henne sitter trotjenarinnan, barnens vän, gamla kära Dutta med näst den yngsta i knäet. I andra vagnen kryper de tre äldsta flickorna upp samt gossen, faderns framtidshopp och stolthet och hans "älderdoms stöd"; den gamle rättaren knäppte väl om dem fotsacken, piskan klatschar!

Farväl! Farväl! älskade gamla barnoms hem!

Vagnarne rulla bort, ut ur trädgården, genom porten, ut på vägen. Bort! Bort mot okända framtidsland, mot nya öden. Den vackra gården, byggd af far, de vidsträckt egorna, farfars förra egendom, skola ej längre gå i släkten. Främlingar skola i triumf draga in på gården och kalla den sin. Familjen, som drar bort i den klara soliga junimorgonen, eger ej mer en enda torfva af den jord, deras förfäder under årtal besuttit.

Men oaktadt detta, oaktadt skilsmessans smärta och oaktadt afskedets bitterhet, ligger såväl hos barnens som hos den ännu jemförelsevis unga modern ett soligt hopp, en liflig längtan att komma ut i världen att få se något af det rörliga, friska pulserande lifvet derute. Barnen skola ut och lära, studera, eröfra vetande och kunskaper, barnen skola eröfra lyckan; detta hopp ligger och gror djupt nere i moders hjertat och håller det uppe öfven i de allra tyngsta striderna. Och barnen se med klara, aningsfulla ögon vidt omkring och speja efter framtiden. Fadern har det ovilkorligen svårast; han känner och har skäl att känna skilsmessan svårast.

Vid den röda gården nere i byn göra vagnarne halt.

Der bo gamla farfar och farmor samt faster. Här vänta dem ett tungt farväl, ty alla förstå de att det blir ett farväl för lifvet.

I salsdörren står farmor stor och praktig i sitt ljusa förkläde och sin jättelika blänkande nyckelknippa vid sidan. Hon skuggar ögonen med handen, men hon ser allt i en dimma i dag, både resvagnarne, som rasslande fara in på hennes stora stenlagda gård och alla de små allvarliga ansigtana, alla de små blåa barnaögonen, som vändas emot henne.

— Kom! Kom! ropar hon. Hon förstår ej säga välkomna i dag, den sista dagen hon ser dem komma alla.

Ptro! Hästarne stå silla. De små hoppa qvickt ur, de äldre stiga dröjande efter, men alla skynda de fram till gamla farmor, som står midt i solskenet på förstustenen och räcker båda armarne emot dem.

Derinne i stora salen, ljus och pyntad och fin som alltid och med doft från farmors poutpouri-krukor på den blåblommiga gamla kakelugnen, sitter gamle farfar, blid och vänlig. Hans hår är silfverhvitt och hänger i en lockig krans kring det stora förr så kraftiga hufvudet. Bredvid gungstolen, der han sitter väl ombonad, ligger tvenne kryckor sedan långa år tillbaka och de värkande fötterna hvilas han på en mjuk kudde. Framför honom står ett mindre bord och vid hans högra sida står ett större. På detta bord finnes så mycket som brukar locka barnen: en stor alltid välfylld ask med karameller, pennor och papper, böcker och småsaker, allt i mönsterlig ordning.

Barnen slå som vanligt en krans kring farfar. Han är deras gunstling, de hans. Så snart han har barnen hos sig glömmar han sina plågor, glömmar de långa åren af sitt stillasittande, overksammas lif, hvilket oerhördt måste pina den förr så liflige, häftige mannen.

Men i dag vill det ej lyckas för farfar hvarken med de outtröttliga sagorna eller rimmen eller lekarne och spratten han älskar att spela barnen. Med den färade, darrande gamla handen öppnar han nu karamellasken, lägger som vanligt sex små högar med lika många karameller i hvarje rundt ikring bordet och ropar leende mellan tårar: ett, tu, tre!

Och se, sex små barnahänder, solbrända, knubbiga, ifriga störta de sig pilsnabbt som fåglar öfver bytet.

Det är sista gången gamle farfar matar alla sina små spartvar, som nu måste styra flykten ut, långt ut i den vida okända världen, för att snart börja kampen för bröd.

Och farmor bjuder förfriskningar åt alla. Ack, hon vet ej hur väl hon vill. Hon riktigt trugar alla de färska goda kakorna på barnen. Å, det är ju sista gången barnen få smaka hennes läckra omtyckta kakor.

Tårarne blänka klara i gamla farmors blåa ögon.

Nu falla far och mor de gamla om halsen. Nu brista alla tårekällor lösa hos unga och gamla. Äfven de minsta gråta då de se de äldre göra så. Sorgen är så smittsam, tårarne så egendomligt lockande för de unga ögonen!

Farfars snöhvita gamla hufvud skakar vid snyftningarne, farmor och faster trycka de små till sitt bröst. Nu skall farfar ha afskedskyssen af alla barnen. Farväl! Farväl!

O, det är så hjerteskarande att se tårar i gamla skumma ögon!

Vagnarne rassla åter öfver farfars gård. Farväl! För sista gången farväl!

II.

Trettio år ha förflutit sedan den dagen.

Åter står naturen i sommarskrud i min hemlandsdal. Liksom förr ligger nu en ljus slöja af doftande blom öfver fruktträd och syrenhäckar. Fåglarne qvittra och bäcken flyter klar och djup genom trädgården; den sorlar sakta nedom dammen, der jag byggde qvarnar. Den stora lönnen på min faders gård har skjutit upp i höjden är vid och lummig och ogenomtränglig: ett praktexemplar bland lönnar.

Här är så fagert, så uppvuxet, så egendomligt stämningsfullt att jag skulle vilja både skratta och gråta.

Jag har återkommit efter trettio långa år för att ännu en gång — ett par korta sommarmånader — göra det gamla älskade hemmet till mitt.

Jag har sett mycket af världen, pröfvat på en hel del af fröjder och sorger, bestått mången het dust med lifvet. Jag har svärmat, diktat, drömt, älskat och lidit — och nu står jag här åter och ser ut öfver nejden, öfver de gröna vida fälten, öfver den djupa mörka skogen, dit mitt barnaöga så ofta såg i aningsfulla drömmar. Jag har kommit åter och medfört mina två små barn. Nästan allt annat har jag förlorat. Mina käras ögon har jag sett slutas i dödens sömn den ena efter den andra, och lifvet skulle kännas oändligt tomt, om jag ej hade de kära älskade barnaögonen att se in uti, der jag ser att jag är älskad.

Det är så egendomligt att se mina barn springa och leka och rasa, der jag förr sprang med mina syskon. Mina gamla lekar äro deras, mina forna lekplatser ha de accepterat. Deras ljusa drägter skymta fram mellan krusbärsbuskarne, deras muntra skratt når upp till mig på balkongen.

Hvilken härlig tafla jag har framför mig. Allt är som förr — blott jag är annorlunda.

Byn ligger dernere badande i solljuset, vackra villor med torn och spiror resa sig mellan de höga lumliga träden. Ett är dock förändradt, farfars gamla gård ligger jemnad med jorden, en rad ståtliga gamla lönnar stå blott kvar som en minnesstod från fordom.

De gamla hvila trygga inom den manshöga syrenhäcken aerborta på kyrkogården.

Jag ser kyrktornet höja sig snöhvitt öfver trädens grönska och jag hör helgemålsklockans vemodiga toner klinga ut öfver nejden och sjunger om forna tider, om barndomens sorglösa tider i min fagra hemlandsdal.

*

Men jag tar barnens små händer i mina och vandrar stilla ut från mina förfäders gård — kanhända är det sista gången! Nå välan! Ske icke min vilja! Farväl! Farväl!

Jag går ut i världen, men det är barnens väg jag numera trampar, deras framtid är min, deras fröjder och sorger mina.

Min barndom, min ungdom, min framtid allt, allt har gått upp i barnen.

Så gå slägte efter slägte ut från fadernehärdan, ut i lifvet och framåt till målet — en evig kretsång i den stora kedjan, som ändtligen, slutligen mynnar ut vid evighetens gränser, vid porten till det rätta fadershemmet, der ingen skilsmessa och inga bittra afskedsstunder finnas mer.

Nanna Wallensteen.

Inches

1

2

3

4

5

6

7

8

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

